

6 Ekim 1970 tarihinde Sofya'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 3 . 5 . 1973 - Sayı : 14524)

No.
1707

Kabul tarihi
19 . 4 . 1973

MADDE 1. — 6 Ekim 1970 tarihinde Sofya'da imzalanan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında Konsolosluk Sözleşmesi» nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE BULGARİSTAN HALK CUMHURİYETİ ARASINDAKİ KONSOLOSLUK SÖZLEŞMESİ

Önsöz

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti, iki memleket arasındaki Konsolosluk münasebetlerinin egemenlik ve millî bağımsızlık, hukukî eşitlik ve işlerine karışmama prensiplerine riayetle,

Bir Konsolosluk Sözleşmesi akdine karar vermişler ve bu maksatla, tam yetkili temsilcileri olmak üzere :

Türkiye Cumhurbaşkanı :

Dışişleri Bakanı Bay İhsan Sabri Çağlayangil'i,

Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Millî Meclis Presidyumu :

Dışişleri Bakanı Bay İvan Başev'i

Tayin etmişlerdir.

Adı geçenler, usulüne uygun yetki belgelerini teati ettikten sonra aşağıdaki hükümler üzerinde mutabık kalmışlardır :

BİRİNCİ BÖLÜM

Tarifler

MADDE : 1

İşbu Sözleşme bakımından müteakip deyimler aşağıda belirtilmiş olduğu şekilde anlaşılır :

1. «Konsolosluk» deyimini, bütün başkonsolosluk, konsolosluk muavin konsolosluk veya konsolosluk ajanlığı anlamına gelir;
2. «Konsolosluk görev çevresi» deyimini, konsolosluk görevlerinin yerine getirilmesi amacıyla bir konsolosluğa tahsis edilen bölge anlamına gelir;

3. «Konsolosluk şefi» deyimi, bu sıfatla hareket etmek üzere görevlendirilmiş kişi anlamına gelir;
4. «Konsolosluk memuru» deyimi, konsolosluk şefi de dahil olmak üzere, bu sıfatla konsolosluk görevlerini yapan her kişi anlamına gelir;
5. «Konsolosluk hizmetlisi» deyimi, konsoloslukta idarî ve teknik hizmetlerin yürütülmesiyle görevlendirilmiş her kişi anlamına gelir;
6. «Servis personeli üyesi» deyimi, konsoloslukta iç hizmetlerde görevlendirilen her kişi anlamına gelir;
7. «Aile ferdi» deyimi, eş, bir konsolosluk memuru veya hizmetlisinin reşit olmayan çocukları veya bunların eşleri anlamına gelir;
8. «Konsolosluk yerleri» deyimi, malikleri kim olursa olsun, sadece konsolosluğun amaçları için kullanılan binalar veya bina kısımları ve müstemilâtı ile bunlara bitişik arsalar anlamına gelir;
9. «Konsolosluk arşivleri» deyimi, konsolosluğun bütün evrakı, belgeleri, kitapları, ses alma şeritleri ile şifre anahtarları, kartotekleri ve bunların muhafaza ve korunmasını sağlayan eşya anlamına gelir;
10. «Gemi» deyimi, gönderen Devletin mevzuatınca bu Devletin uyruklüğünü taşıyan tekne anlamına gelir; savaş gemileri bu deyim içine girmez.

İKİNCİ BÖLÜM

Konsoloslukların açılması, konsolosluk memurlarının ve hizmetlilerinin tayini

MADDE : 2

1. Akıt Taraflardan her biri diğerinin, ülkesinde, bu Devletin muvafakati ile konsolosluk açmak hakkına sahiptir.
2. Birinci fıkrada belirtilen şekilde açılacak olan konsolosluğun mahallî ve görev çevresi Akıt Taraflarca müştereken kararlaştırılır.

MADDE : 3

1. Akıt Taraflardan her biri konsolosluk şefinin tayinini müteakip diplomatik misyonu aracılığı ile diğerinin Dışişleri Bakanlığına bu tayine dair atama belgesi veya benzeri bir belge gönderecektir. Adı geçen belgede tayin edilenin tam adı, vatandaşlığı, derecesi, konsolosluk mahallî ve görevlendirildiği çevre belirtilecektir.
2. Birinci fıkrada belirtilen atama belgesinin veya benzeri bir belgenin tevdiî üzerine kabul eden Devlet gecikmeksizin ve ücretsiz olarak bir exequatur veya benzeri bir muvafakatname verecektir. Kabul eden Devlet exequatur veya muvafakatnamenin tevdiine değin, konsolosluk şefini geçici olarak tanıyabilir.
3. Konsolosluk şefi, kabul eden Devlet tarafından exequatur ve benzeri muvafakatname verilmedikçe veya geçici olarak tanınmadıkça görevine başlayamaz.

MADDE : 4

Akıt Taraflardan her biri konsolosluk şefi dışında tayin edecekleri konsolosluk memurlarının tam adını, vatandaşlığını, derecesini ve görevini diğerine diplomatik yolla önceden bildirecektir.

MADDE : 5

Akıt Devletlerden her biri konsolosluk memuru olarak ancak kendi vatandaşlarını tayin edebilir.

MADDE : 6

Âkit Taraflardan her biri konsolosluga tayin edecekleri konsolosluk hizmetlilerinin tam adını, vatandaşlık ve görevini diğerinin Dışişleri Bakanlığına önceden bildirecektir.

MADDE : 7

Âkit Taraflardan her biri kararı hakkında hiç bir sebep göstermeksizin diğerinin konsolosluk şefine exequatur vermeyeceğini, verilmiş olan exequaturu geri aldığını veya konsolosluk memuru veya konsolosluk hizmetlisinin arzu edilmediğini diğer tarafa diplomatik yolla her an bildirebilir.

Bu takdirde gönderen Devlet söz konusu şahsı geri çekecektir. Bu hususu uygun bir süre içinde yerine getirmedeği takdirde, kabul eden Devlet ilgili şahsı konsolosluk memuru veya hizmetlisi sıfatıyla tanımayı reddedebilir.

MADDE : 8

1. Konsolosluk şefi her hangi bir sebeple görevini ifa edemeyecek durumda bulunduğu veya makamı geçici olarak boş kaldığı takdirde, gönderen Devlet, yerine, merkezden yollayacağı bir memuru veya kabul eden Devlet ülkesindeki konsolosluklarından birinde görevli bir konsolosluk memurunu veya bu ülkedeki diplomatik misyonu mensuplarından bir memuru konsoloslugu geçici olarak idare için görevlendirebilir.

2. Bu şekilde görevlendirilen memurun tam adı Kabul Eden Devletin Dışişleri Bakanlığına bildirilecektir.

3. Konsolosluk işlerini bu maddenin birinci fıkrası uyarınca geçici olarak idare etmek üzere görevlendirilen konsolosluk memuru, konsolosluk şefine tanınmış olan hak, ayrıcalık ve dokunulmazlıklardan faydalanacaktır.

4. Kabul Eden Devlet ülkesindeki diplomatik misyondan, bu maddenin birinci fıkrası uyarınca görevlendirilen memur, diplomasi hak, ayrıcalık ve dokunulmazlıklarından faydalanmaya devam edecektir.

MADDE : 9

Âkit Taraflardan her biri kendi ülkesinde, diğer tarafın konsolosluk memurları ile konsolosluk yerlerinin himayesini deruhte ile bu anlaşma hükümleri veya kabul eden Devlet mevzuatı gereğince kendilerine tanınmış olan hak, ayrıcalık ve dokunulmazlıklardan faydalanmaları için gerekli bütün tedbirleri alacaktır.

MADDE : 10

1. Âkit Taraflardan her biri, kendi mevzuatına uygun olarak ülkesinde, diğer tarafın konsolosluk binası için gayrimenkul edinmesini, bina inşasını veya kiralanmasını kolaylaştırmak üzere yardımda bulunacaktır.

2. Âkit Taraflar, kendi ülkelerinde, diğer tarafa mensup konsolosluk memurlarının ve hizmetlilerinin ikametleri için münasip meskenlerin bulunmasında birbirlerine yardım edeceklerdir.

3. İşbu maddenin birinci paragrafındaki hükümler, gönderen Devleti, kabul eden Devlet mevzuatı hükümlerine ve bahis konusu arsalar, binalar ve bina kısımlarının bulunduğu bölgede uygulanan inşaat ve şehircilikle ilgili kısıtlayıcı nizamnamelere uymaktan alkoymaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ayrıcalık ve dokunulmazlıklar

MADDE : 11

1. Akıt Taraflar, konsolosluk binalarının giriş kapısına ve dış cephesine kendi millî armaları ile her iki Devletin dillerinde yazılmış konsolosluk levhası koyabileceklerdir.
2. Konsolosluk binasına ve Konsolosluk şefinin oturduğu binaya gönderen Devletin millî bayrağı çekilebilir.
3. Millî arma ve bayrağın asılması hakkının kullanılmasında kabul eden Devletin mevzuatı ve âdetleri gözönünde tutulacaktır.

MADDE : 12

1. Konsolosluk binalarının dokunulmazlığı vardır. Kabul eden Devlet makamları bu binalarda sadece Konsolosluk görevinin yerine getirilmesi için kullanılan bürolara ancak Konsolosluk şefinin veya tayin edeceği bir memurun veya gönderen Devletin diplomatik misyon şefinin muvafakatı ile girebilirler.
2. Kabul eden Devlet Konsolosluk yerlerinin işgal edilmesini ve zarara uğramasını, Konsolosluk huzurunun bozulmasını ve Konsolosluk onurunun kırılmasını önleyecek bütün tedbirleri almakla özel şekilde yükümlüdür.
3. İşbu maddenin birinci paragrafındaki hükümler Konsolosluk şefinin ikametgâhı için de uygulanacaktır.

MADDE : 13

Nerede bulunursa bulunsun Konsolosluk arşivleri her zaman dokunulmazlığa haizdir.

MADDE : 14

1. Konsolosluk, kendi Hükümeti, diplomatik misyonu ve mensubolduğu Devletin kabul eden Devlet ülkesinde bulunan diğer Konsoloslukları ile muhabere edebilir. Bu maksatla, bütün genel haberleşme araçları ile mühürlü irsalar (torba, valiz v.s.) imkânlarını ve şifre kullanabilir. Genel haberleşme araçlarını kullanmada diplomatik misyonlara özel bir tarife uygulamakta ise, Konsolosluklar da bu tarifeden faydalanacaklardır.
2. Konsololuğun resmî muhaberatı ile bu maddenin birinci fıkrasında adı geçen ve resmî mahiyeti dışında görülecek şekilde işaretlenmiş olan mühürlü kaplar tecavülden mâsundur; kabul eden Devlet makamları tarafından kontrol edilemezler ve bunlara el konulamaz.

MADDE : 15

1. Konsolosluk memurları ile kabul eden Devletin vatandaşı olmayan Konsolosluk hizmetlileri resmî görevlerini ifadan dolayı kabul eden Devletin adli ve idarî kazasına tabi tutulamayacaklardır.
2. Bununla beraber, işbu maddenin birinci paragrafındaki hükümler aşağıdaki hukuk davalarında uygulanmaz :
  - a) Bir Konsolosluk memuru veya hizmetlisinin, zimnen veya sarahaten bu sıfatla yapmadığı âkitlerden doğanlar;
  - b) Kabul eden Devlet ülkesinde vuku bulan bir otomobil kazası neticesi üçüncü şahıslar tarafından açılanlar.
3. Konsolosluk memurları resmî görevleri dışında işledikleri fiiller dolayısıyla ancak ağır suç halinde ve yetkili adli makamın bir kararı üzerine tutuklanabilir veya yakalanabilirler.

İşbu maddedeki «ağır cürüm» deyiminden ihmal neticesi olmayan ve kabul eden Devlet kanunlarının en az 5 yıl hürriyetten mahrumiyeti öngördüğü bütün suçlar anlaşılır.

Konsolosluk memurlarının kabul eden Devletin vatandaşı olmayan aile efradı da işbu madde hükümlerinden faydalanır.

4. Kabul eden Devlet bu maddede sözü edilen şahıs aleyhinde yapılacak adli takibat hakkında gönderen Devletin diplomatik misyonuna bilgi verecektir.

MADDE : 16

1. Konsolosluk memurları ile kabul eden Devletin vatandaşı olmayan konsolosluk hizmetlileri adâletin tecellisi bakımından ve mahkemenin talebi üzerine şahitlik yapabilirler. Ancak kendilerinden görevleri ile ilgili hallerde şahitlik yapmaları istenemez ve bunu yapmayı reddedebilirler. Mahkemeye celp veya istima maksadıyla adı geçen konsolosluk memuru ve hizmetlisine karşı zorlayıcı tedbire başvurulamaz.

2. Birinci fıkrada sözü edilen konsolosluk memuru veya hizmetlisi şahitlik yapmaya muvafakat ederse, bunun konsolosluk görevlerini aksatmayacak şekilde yapılması gerekir. Bu takdirde, mümkün ise, şahidin sözlü veya yazılı ifadesi konsoloslukta veya ilgilinin oturduğu yerde alınır.

3. İşbu madde hükümleri idarî usulde de uygulanır.

4. İşbu maddenin 1 nci ve 3 ncu paragrafları, konsolosluk memurlarının birlikte oturdukları ve kabul eden Devletin vatandaşı olmayan aile efradına da uygulanır.

MADDE : 17

1. Âkıt Taraflardan herbiri diğerinin konsolosluk memurlarını, kabul eden Devletin vatandaşı olmayan hizmetlilerini ve bu memur ve hizmetlilerin kabul eden Devletin vatandaşı olmayan aile efradını her çeşit şahsî hizmetlerden, kamu hizmetlerinden ve askerlik mükellefiyeti de dahil olmak üzere her çeşit mecburî hizmetten muaf tutacaktır.

2. Konsolosluk binası ve konsolosluk memuru ile kabul eden Devlet vatandaşı olmayan Konsolosluk hizmetlisinin mesken olarak kullandıkları yerlerle, ev eşyası ve otomobilleri hertürlü el koymadan muaf tutulacaktır.

Bununla beraber, Âkıt Taraflar savunma ihtiyaçları ve kamu menfaatinin gerektirdiği hallerde mahallî mevzuata uygun olarak gayrimenkulleri, eşyayı istimval ve istimlâk muamelesine tabi tutabilirler.

3. Yukarıdaki paragraf gereğince yapılacak istimval ve istimlâk muameleleri Konsolosluk görevinin ifasına engel olmayacak ve bu muamelelere tabi tutulan malın değer pahası sahiplerine peşinen ödenecektir.

MADDE : 18

Konsolosluk memuru veya Konsolosluk hizmetlisi ve bunların beraberlerinde oturan aileleri efradı, kabul eden Devletin yabancılar hakkındaki kayıt ve ikamet müsaadesi ile ilgili mevzuatına uymakla yükümlü değildir.

MADDE : 19

1. Kabul eden Devlet, kendi ülkesinde gönderen Devletin mâlik olduğu arsalar, binalar ve bina kısımları ile bunların mülk edinilmesiyle ilgili muamele ve belgeler üzerinden hiç bir vergi veya resim almayacaktır.

2. İşbu maddenin birinci paragrafı hükümleri bu binalarla ilgili olarak ifa edilen hizmetler dolayısıyla yapılan ödemelere uygulanmaz.

MADDE : 20

Konsolosluğun harç ve gelirleri ve Konsolosluk memurları ile kabul eden Devlet vatandaşı olmayan Konsolosluk hizmetlileri ve servis personeli üyelerinin resmî görevlerinin ifası sebebiyle elde ettikleri maaşları kabul eden Devlet ülkesinde vergi ve resimlerden muaftır.

MADDE : 21

Bir Konsolosluk memuru, hizmetlisi veya kendisiyle birlikte ikâmet eden bir aile ferdi ölecek ve kabul eden Devlet ülkesinde menkûl kıymetler bırakacak olursa, bunlar, ölen kimsenin kabul eden Devlet vatandaşı olmaması ve işbu menkûl kıymetlerin ölen kimsenin sadece kabul eden Devletteki ikâmeti münasebetiyle bulunması kaydıyla, her türlü vergi ve harçtan muaf tutulacaktır.

MADDE : 22

1. Kabul eden Devlet, karşılıklı olmak kaydıyla, mevzuatın müsaadesi nisbetinde Konsolosluk memurlarına aşağıdaki eşyanın ithal veya ihracı için gümrük muafiyeti tanıyacaktır :

a) Konsolosluğun ihtiyaçlarında kullanılacak olanlar;

b) Konsolosluk memurlarının, yerleşmeleri dahil, şahsî ihtiyaçları için kullanılacak olanlar. Tanınan bu muafiyetler depolama masrafları, nakliye ve diğer benzeri hizmetleri kapsamaz.

2. Kabul eden Devletin vatandaşı olmayan konsolosluk hizmetlileri ve servis personeli üyeleri de işbu maddenin 1 nci paragrafı (b) bendindeki muafiyet ve ayrıcalıklardan, ithal edilen eşya ilk yerleşmeleri ile ilgili olmak kaydıyla yararlanırlar.

MADDE : 23

1. Kendilerine bu Anlaşma ile ayrıcalık ve dokunulmazlık tanınan şahıslar, bunları kötüye kullanmaksızın, kabul eden Devletin, trafik ve otomobil sigortası kaideleri de dahil olmak üzere, mevzuatına uymaya mecburdurlar.

2. Bu Anlaşma uyarınca kendilerine ayrıcalık ve dokunulmazlık hakları tanınmış olan konsolosluk memur ve hizmetlileri bunları resmî sıfatları ile bağdaşmayan maksatlar için kullanamazlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Konsolosluk görevleri

MADDE : 24

1. Konsolosluk memuru kendi görev çevresi içinde bu bölümde belirtilen görevlerle kabul eden Devlet mevzuatına uygun diğer konsolosluk görevlerini yapabilir.

2. Konsolosluk memuru yalnız kendi görev çevresindeki işleri yapmaya yetkilidir. Kabul eden Devletin muvafakati ile kendi görev çevresi dışında da vazife görebilir.

3. Konsolosluk memuru görevini ifa sırasında, kabul eden Devletin görev çevresindeki yetkili makamları ile yazılı veya sözlü olarak temaslarda bulunur.

4. Konsolosluk memuru, gönderen Devletin kanunlarının öngördüğü konsolosluk harçlarını tahsile salâhiyetlidir.

MADDE : 25

1. Konsolosluk memuru, kendi görev çevresinde, gönderen Devletin ve uyruklarının (Gerçek ve tüzel kişiler) hak ve menfaatlerini himaye eder.

2. Konsolosluk memuru, gönderen Devlet ile kabul eden Devlet arasındaki ticarî, ekonomik, kültürel ve bilimsel ilişkilerin geliştirilmesine çalışır ve bu devletler arasındaki dostluk münasebetlerinin inkişafını teşvik eder.

MADDE : 26

1. Konsolosluk memuru, görevini ifa sırasında kendilerine tavsiye, yardım ve hukukî müzakerette bulunmak maksadıyla, görev çevresinde bulunan gönderen Devletin bütün vatandaşları ile temas edebilir.

2. Kabul eden Devlet, gönderen Devletin, vatandaşlarının konsolosluklarıyla temas veya burayı ziyaret haklarını kısıtlayamaz.

MADDE : 27

1. Gönderen Devlet vatandaşının, kabul eden Devlet makamları tarafından tevkifi halinde bu makamlar gönderen Devlet konsoloslughuna derhal ve tevkifi müteakıp en geç 48 saat içinde bilgi verecektir.

2. Konsolosluk memuru, hürriyeti bağlayıcı bir cezanın infazı maksadıyla tevkif veya hapsedilen gönderen Devlet vatandaşlarını, en kısa zamanda ziyaret edebilir ve onlarla temasa geçebilir.

3. Yukarıdaki fıkrada zikredilen bu hak, kabul eden Devletin mevzuatına uygun olarak kullanılacaktır. Bununla beraber söz konusu mevzuat bu Anlaşma ile konsolosluk memuruna tanınan hakları işlemez hale getiremez.

MADDE : 28

1. Konsolosluk memuru, kendi görev çevresinde, aşağıdaki işlemleri yapmaya yetkilidir .

(a) Gönderen Devletin kanunlarına göre vatandaşlık ile ilgili bilümun beyanları kabul etmek ;

(b) Gönderen Devlet vatandaşlarının kayıtlarını yapmak ;

(c) Gönderen Devlet vatandaşlarının doğum ve ölümlerini tescil etmek ;

(d) Gönderen Devlet vatandaşlarının ailevî münasebetlerine dair beyanlarını bu Devlet mevzuatı gereğince kabul etmek ;

(e) İlgililerden hiç olmazsa birinin gönderen Devlet vatandaşı olması halinde, kabul eden Devletin kanunlarına göre yapılmış bulunan evlenmeleri tescil etmek ;

(f) Kabul eden Devlet mevzuatınca ıcrası menedilmemiş bulunması şartıyla, her ikisi de gönderen Devletin vatandaşı olan şahısların evlenme akitlerini iera etmek ;

(g) Pasaport ile, giriş ve transit vizeleri ve benzeri sair belgeleri vermek, yenilemek, tadil etmek, uzatmak veya iptal etmek ;

(h) Gönderen Devlette ibraz edilmek veya o Devlet ülkesinde geçerliğini temin etmek üzere menşe şahadetnamesi ve benzeri vesikaları tasdik etmek ;

2. Bu maddenin 1 neî fıkrasının «c», «e» ve «f» bentleri hükümleri, ilgili şahısları, kabul eden Devlet mevzuatının gerekli kıldığı kayıt ve beyanlarda bulunmak mecburiyetinden berî kılmaz.

MADDE : 29

1. Konsolosluk memuru, görev çevresi içinde, aşağıdaki işleri yapabilir :

(a) Ticarî evrak dahil olmak üzere her türlü belge ve kopyalarının, kayıtların, özetlerinin, ölümüne bağlı tasarrufların, mukavelename ve diğer lüzumlu bütün belgelerin tanzimi, imza ve tasdiki ile, beyanların alınması ve bahis konusu belgelerin muteberliğinin temini maksadıyla lüzumlu diğer muameleleri ;

(b) Akıt Devlet makamlarına ibraz edilecek belgelerin tercümesi ile bunların asıllarına uygunluğunun,

— Gönderen Devletin ülkesinde kullanılmak üzere veya bu Devletin mevzuatının gerektirdiği hallerde, tabiiyet söz konusu olmaksızın herhangi bir şahsın talebi üzerine, veya,

— Gönderen Devletin ülkesi dışında kullanılmak üzere bu Devlet vatandaşının talebiyle tasdik.

2. Bu maddenin 1 nci fıkrasında zikredilen vesaiik veya evrak kabul eden Devlet ülkesinde kullanıldığı veya kullanılması bu Devlet mevzuatınca gerektiği takdirde, bu Devletin yetkili makamları, bu belgelerin geçerliğini, mevzuatlarıyla kabili telif oldukları nispette tanımakla mükelleftirler.

3. Sözü geçen vesikaların, kopyaların, özetlerin ve tercümelerin kabul eden Devlet makamlarınca kabul edilebilmesi için, bunların kabul eden Devlet mevzuatına göre tasdik edilmiş olması gereklidir.

MADDE : 30

Konsolosluk memuru, gönderen Devlet mahkemelerinden sâdir olan evrakı, kabul eden Devlet kanunlarına aykırı olmamak şartıyla, kendi vatandaşlarına tebliğ edebilir.

MADDE : 31

Kabul eden Devletin yetkili makamları, gönderen Devletin bir vatandaşının, konsolosluğun görev çevresi içindeki sahada vefat ettiğini öğrendikleri zaman bu hususu derhal konsolosluk memuruna bildireceklerdir.

MADDE : 32

1. Kabul eden Devletin makamları, işbu Devlet içinde, gönderen Devletin bir vatandaşı tarafından bırakılan miras mevcudolduğunu veya mirasın açıldığını ve bunlara kabul eden Devlette hiçbir kimsenin tasarruf etmeye yetkili bulunmadığını öğrendikleri zaman, bu hususu konsolosluk memuruna bildireceklerdir.

2. Konsolosluk memuru, vefatı veya mirasın açıldığını ilk olarak kendisi öğrenirse, bu hususu, aynı şekilde kabul eden Devletin yetkili makamlarına ve gerekiyorsa, üçüncü Devletlerin ilgili konsolosluk memurlarına bildirir.

MADDE : 33

1. Gönderen Devletin vefat eden vatandaşları kabul eden Devlet ülkesinde mallar bırakılırsa, konsolosluk memuru, kabul eden Devletin yetkili makamlarından, işbu malların muhafazası, saklanması, idaresi ve tasarrufu için gerekli tedbirlerin alınmasını isteyebilir.

2. Gönderen Devletin bir vatandaşı kabul eden Devletin ülkesinde oturur ve haklarını kullanmak imkânına da sahip olmazsa veya gönderen Devletin vatandaşı olan ve kabul eden Devletin ülkesinde oturmayan bir mirasçının işbu kabul eden Devlette temsilcisi yoksa, yukarıdaki fıkranın hükümleri kabul eden Devletin kanunlarına aykırı değilse, yine uygulanırlar.

MADDE : 34

Terekeye dair işlemlerin kabul eden Devletin ülkesinde tamamlanmasından sonra, terekeye dahil menkul mallar veya terekeye dahil menkul ve gayrimenkul malların satışından elde edilen gelir, kabul eden Devletin ülkesinde oturmayan ve bir vekil de tayin etmemiş olan kanunî veya mensup bir mirasçıya ait ise, işbu menkul mallar veya satıştan elde edilen gelir, hak sahibi olan kanunî

veya mensup mirasçıya intikal ettirilmek üzere, gönderen Devletin konsolosluğuna verilecektir. Şu şartla ki :

- a) Yetkili makamlar işbu verilmeğe müsaade etmiş olsunlar;
- b) Tespit edilen müddet içinde dermeyan edilmiş olan terekeye ait bütün borçlar ve kabul eden Devletin kanunlarında dermiş edilen mirasa dair vergiler ödenmiş veya bunlar hakkında teminat gösterilmiş olsun.

2. Konsolosluk memurları mirasla alakalı hususlarda, gönderen Devletin vatandaşlarını, kabul eden Devletin kanunlarına tevfikân, temsil edebilirler.

3. Konsolosluk memurunun temsil yetkisi, bu vatandaşların kabul eden Devlet ülkesinde menfaatlerini bizzat veya bir vekil marifetiyle takibettiklerini öğrendiği günden itibaren sona erer.

MADDE : 35

1. Gönderen Devletin bir vatandaşı kabul eden Devletin ülkesinde muvakkaten bulunduğu sırada vefat ederse, kendisine aidolan şahsî eşyası ve parası, hiçbir işleme tabi tutulmaksızın, gönderen Devletin konsolosluğuna verilecektir.

Ancak, kabul eden Devlette iktisabedilenler ve vefat ânında ihracı yasaklanmış olanlar bundan müstesnadır.

2. Âkıt Taraflardan birisinin vatandaşı olan bir pilotun, bir kaptanın, gemi mürettebatından birisinin veya bir yolcunun, diğer Âkıt Tarafın ülkesinde gemi içinde veya karada, vefat ettiği hallerde de işbu maddenin yukardaki fıkrasının hükümleri uygulanacaktır.

MADDE : 36

1. Konsolosluk memurları, gaibolan kimselerin mallarının idaresinin sağlanması gayesiyle, kabul eden Devletin yetkili makamlarından, gönderen Devletin vatandaşlarına vâsi veya kayyum tayin edilmesi zımında gereken işlemlerin yapılmasını isteyebilirler.

2. Gönderen Devletin küçük olan veya temyiz kudretini haiz bulunmayan vatandaşlarına vâsi veya kayyum tayin edilmesi gerektiği hallerde keyfiyet derhal konsolosluk memuruna da bildirilir.

MADDE : 37

Konsolosluk memuru, bir mahkemeden, bir teşekkül'den veya bir kimseden, gönderen Devletin vatandaşı olan bir mirasçıya verilmek üzere, para veya mal alırsa, mahkeme, teşekkül veya kimse konsolosluk memurundan makbuz istemek hakkını haizdirler.

MADDE : 38

1. Konsolosluk memuru kendi görev çevresi dahilindeki bir liman veya demirleğe müsaade olunan diğer bir mahalle gelen, gönderen Devletin gemilerine, her türlü yardımı ve müzahareti gösterir.

2. Konsolosluk memuru geminin kara ile irtibat kurulmasına müsaade olunduktan sonra (pratika) gemiye çıkabilir. Geminin kaptan ve mürettebatı kendisi ile irtibat tesis edebilir ve görüşebilir.

3. Konsolosluk memuru gönderen Devletin gemileri kaptan ve mürettebatı ve bu Devlete veya uyruklarına ait hamule ile ilgili bütün konularda kabul eden Devletin yetkili makamlarından yardım isteyebilir.

MADDE : 39

1. Konsolosluk memuru kendi görev çevresinde :

- (a) Kabul eden Devlet makamlarının yetkililerine tecavüz etmemek şartıyla, gönderen Devle-

tin bayrağını taşıyan geminin seferi esnasında, gemide vukubulan her türlü olayı inceleyebilir, kaptanı ve bütün mürettebatı sorguya çekebilir, gemi evrakını kontrol edebilir, geminin seferine ve gideceği istikamete dair beyanları kabul eder, geminin girişini, limanda kalışını ve hareketini kolaylaştırır;

(b) Kabul eden Devlet kanunlarına aykırı olmamak şartıyla, kaptan veya mürettebatın işe alınması, işine son verilmesi ile ilgili tedbirleri ittihaz eder;

(c) Kabul eden Devlet makamlarının yetkilerine tecavüz etmemek şartıyla, kaptanla mürettebat arasında, ücret ve çalışma mukaveleleriyle ilgili olanlar da dahil olmak üzere, zuhur eden ihtilâfları gönderen Devlet mevzuatının çerçevesinde halleder;

(d) Gemide disiplin ve nizamın muhafazası için tedbirler alır;

(e) Kaptan veya mürettebatı hastaneye yatırmak veya memleketine geri göndermek için tedbirler alır;

(f) Gönderen Devletin kanunları uyarınca gemi ile alâkalı bilûmum beyanları veya diğer belgeleri kabul, tanzim veya tasdik eder;

(g) Gönderen Devletin deniz ticareti ile ilgili mevzuatının tatbiki için gerekli tedbirleri alır.

2. Kabul eden Devlet mevzuatında menedici herhangi bir hüküm bulunmadığı takdirde, konsolosluk memuru kaptana veya gemi mürettebatına kabul eden devletin mahkemelerinde ve diğer mercilerinde refakat edebilir, onlara her türlü yardımda bulunabilir ve bu mahkeme ve merciler önündeki davalarda tayin edilecek tercümanları tavsiye edebilir veya ilgili makamların rızasıyla tercümanlık yapabilir.

MADDE : 40

1. Gönderen Devletin bayrağını taşıyan bir gemi üzerinde, kabul eden Devlet mahkemeleri veya yetkili diğer makamları tarafından zecrî tedbirler alınması veya resmî soruşturma yapılması derpiş edildiği takdirde, keyfiyet bu makamlar tarafından konsolosluk memuruna bildirilecektir.

Acele veya ihbarda bulunulmasının mümkün olmadığı haller dışında, mezkûr kararların tatbiki sırasında konsolosluk memurunun veya onu temsil eden şahsın hazır bulunabilmesi gayesiyle, bu ihbarın alınacak tedbirlerden önce yapılması gerekir.

Konsolosluk memurunun veya temsilcisinin hazır bulunmadığı ahvalde, kabul eden Devletin yetkili mercileri, talep üzerine yapılan işleme dair kendilerine tam bilgi verirler.

2. Önceki bentteki hükümler, liman bölgesi makamlarının kaptan veya mürettebatını karada sorguya çekmeleri halinde de uygulanır.

3. Kabul eden Devletin adli veya diğer yetkili makamları, kendilerine gemi kaptanı veya konsolosluk memuru tarafından müracaat vukubulmadıkça, geminin işlerinden sayılan gemi mürettebatı arasındaki münasebetlere, iş konularına, disipline ve dahilî nizamı alâkadar eden diğer hususlara, müdahale edemezler. Şu kadar ki, geminin işlerinden sayılan bu hususlarda ortaya çıkacak düzensizliklerin Kabul Eden Devletin kamu düzenini, emniyet ve âsaişini, bozmaması ve gemi mürettebatı haricindeki üçüncü şahısların sağlık ve menfaatlerini önemli şekilde tehlikeye düşürmemesi **şarttır**.

4. Bu madde hükümleri, mutat gümiük, pasaport ve sıhhat kontrolüne, denizde insan kurtarmaya, deniz suyunun kirletilmesine mâni olmaya ve gemi kaptanının talebi veya muvafakatı üzerine başvurulmuş diğer tedbirlere, tatbik edilmez.

MADDE : 41

1. Gönderen Devletin gemisi battığı, karaya oturduğu, sahile sürüklendiği veya herhangi bir hasara uğradığı, veya bu Devletin vatandaşına ait olup üçüncü bir Devlet bayrağını taşıyan bir geminin hamulesi arasında mevcut herhangi bir eşyası, kabul eden Devlet sahilinde ve civarında bulunduğu veya bu Devletin limanına getirildiği takdirde, mezkûr Devletin yetkili makamları

keyfiyeti, mümkün olan en kısa zamanda, konsolosluk memuruna bildireceklerdir. Bu makamlar aynı zamanda, şahısların, geminin, yükün, gemiye ait diğer eşyanın veya hamuleye dahil olup ayrılmış bulunan eşyanın kurtarılması için ittihaz edilen tedbirlerden de konsolosluk memurunu haberdar edecektir.

2. Konsolosluk memuru mezkûr gemiye, yolcularına ve mürettebatına her türlü yardımı yapabilir ve bu maksatla Kabul Eden Devlet yetkili makamlarının müzaharetini isteyebilir.

3. Hasar gören gemi veya hamulesi, kabul eden Devlet sahilinde veya civarında bulunduğu veya bu Devlete ait bir limana sürüklendiği takdirde ve kaptan, gemi sahibi, gemi acentası veya sigortacısı bunların kurtarılması veya idaresi için gerekli tedbirleri alacak durumda bulunmadıkları hallerde, konsolosluk memuru, gemi sahibinin bu gibi ahvalde bizzat ittihaz edebileceği bütün tedbirleri gemi sahibi namına almağa yetkili sayılacaktır.

Bu fıkra hükümleri, gemi hamulesine dahil ve gönderen Devletin vatandaşının malı bulunan her türlü eşya için de tatbik edilir.

4. Kabul eden Devletin yetkili makamları, bu maddenin yukarıdaki fıkraları hükümlerinin tatbikini gerektiren ahvalde, gemiden, hamuleden veya eşyadan vergi, resim ve harç almayacaktır. Ancak, bunun yapılabilmesi, mezkûr Devletin kendine ait gemi, hamule ve eşyadan bu gibi hallerde, vergi, resim ve harç almamasına bağlıdır.

5. Üçüncü bir Devletin hasar gören gemisinin hamulesi arasında bulunup ta gönderen Devletin vatandaşına ait olan eşyanın, kabul eden Devletin sahilinde veya bunun civarında bulunması veya bu Devletin limanına sürüklenmesi halinde, gemi kaptanı, eşyanın sahibi, gemi acentası veya sigortacısı bu eşyayı kurtaracak veya idare edecek durumda değilse, konsolosluk memuru, mal sahibinin bu maksatla alabileceği bütün tedbirleri, onun namına ittihaz etmeğe yetkili sayılacaktır.

MADDE: 42

Bu Anlaşmanın 38 ilâ 41 nci maddeleri ahkâmı, mümkün olduğu nispette sivil uçaklarına da tatbik edilecektir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

NIHAİ HÜKÜMLER

MADDE: 43

1. İşbu Sözleşme, tasdik olunacak ve tasdik belgelerinin Ankara'da teati ediliş tarihinden 30 gün sonra yürürlüğe girecektir.

2. İşbu Sözleşme belirsiz bir süre için yapılmıştır. Âkıt Taraflar, 6 ay önceden bildirilmek kaydıyla, bu Sözleşmenin her zaman feshini ihbar edebilirler.

3. İşbu Sözleşme, Birleşmiş Milletler Şartının 102 nci maddesi uyarınca, Birleşmiş Milletler Sekreteryasına kaydettirilecektir.

4. Bunu tasdiklen Âkit Tarafların yetkili temsilcileri işbu Sözleşmeyi imzalayarak, mühürlerini bastılar.

Fransızca iki nüsha halinde, 6 Ekim 1970 senesinde Sofya'da yapılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Adına
Ihsan Sabri Çağlayangil

Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Adına
Ivan Bachev

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
13	93	35	10	45	336
33	57	550		55	672,697:698,
35	72	637,659,693:694			709:710
36	75	129,169,234:237		56	721,752,762:763

I - Gereğçeli 801 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 72 nei Birleşimine, 236 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 55 nei Birleşim tutanağına bağıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Adalet, Dışışleri ve Plân, Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışışleri, Turizm ve Tanıtma, Bütçe ve Plân, Malî ve İktisadî İşler ve Bayındırlık, Ulaştırma ve İmar - İskân komisyonlarından kurulan Geçici komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/476